

TRESTNÉ ČINY PROTI ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ

HLAVA VIII. TR. ZÁKONÍKU

DOBŘÝ DEN !

JUDr. Pavel Hájek

DOPORUČENÁ LITERATURA

1. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
2. Josef Kuchta a kolektiv: Kurs trestního práva Trestní právo hmotné. Zvláštní část. C.H.Beck , Praha 2010
3. Šámal a kol., Trestní zákon-komentář, C.H.Beck 2010

TRESTNÍ ZÁKONÍK

Trestní zákoník je účinný od 1.1.2010

**Byl celkem 1x novelizován (zák. č.
306/2009 Sb.)**

ZÁSADA ZÁKONNOSTI A ZÁSADA SUBSIDIARITY TRESTNÍ REPRESÉ

12

(1) Jen trestní zákon vymezuje trestné činy a stanoví trestní sankce, které lze za jejich spáchání uložit.

(2) Trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.

TRESTNÝ ČIN - POJEM

13

(1) Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.

(2) K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že stačí zavinění z nedbalosti.

14

Přečiny a zločiny

(1) **Trestné činy** se dělí na přečiny a zločiny.

(2) **Přečiny** jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.

(3) Zločiny jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny; **zvláště závažnými zločiny** jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.

OMYL PRÁVNÍ

19

(1) Kdo při spáchání trestného činu neví, že jeho čin je protiprávní, nejedná zaviněně, nemohl-li se omylu vyvarovat.

(2) Omylu bylo možno se vyvarovat, pokud povinnost seznámit se s příslušnou právní úpravou vyplývala pro pachatele ze zákona nebo jiného právního předpisu, úředního rozhodnutí nebo smlouvy, z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce, anebo mohl-li pachatel protiprávnost činu rozpoznat bez zřejmých obtíží.

HLAVA VIII

TRESTNÉ ČINY PROTI ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ

TRESTNÉ ČINY PROTI ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ

V užším smyslu :

- ✗ trestné činy uvedené v Hlavě VIII. trestního zákona
 - ✗ § 293, 294 Poškození a ohrožení životního prostředí
 - ✗ § 295 Poškození lesa
 - ✗ § 296 Společné ustanovení
 - ✗ § 297 Neoprávněné vypuštění znečišťujících látek
 - ✗ § 298 neoprávněné nakládání s odpady
 - ✗ § 299, 300 Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami
 - ✗ § 301 Odnímání nebo ničení živočichů a rostlin
 - ✗ § 302 Týrání zvířat
 - ✗ § 303 Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti
 - ✗ § 304 Pytláctví
 - ✗ § 305 Neoprávněná výroba, držení a jiné nakládání s léčivy a jinými látkami ovlivňujícími užitkovost hospodářských zvířat
 - ✗ § 306 Šíření nakažlivé nemoci zvířat
 - ✗ § 307 Šíření nakažlivé nemoci a škůdce užitkových rostlin
 - ✗ § 308 Společné ustanovení

V širším smyslu :

- ✗ § 152 Šíření nakažlivé lidské nemoci
- ✗ § 153 Šíření nakažlivé lidské nemoci z nedbalosti
- ✗ § 156 Ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty
- ✗ § 157 Ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty z nedbalosti
- ✗ § 143 Usmrcení z nedbalosti
- ✗ § 147 Těžké ublížení na zdraví z nedbalosti
- ✗ § 148 Ublížení na zdraví z nedbalosti
- ✗ § 229 Zneužívání vlastnictví
- ✗ § 248 Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže
- ✗ § 375 Neuposlechnutí rozkazu
- ✗ § 376 Neuposlechnutí rozkazu z nedbalosti
- ✗ ale také § 283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy, § 284 a § 286

PRO ENVIRONMENTÁLNÍ KRIMINALITU JE CHARAKTERISTICKÉ :

- ✗ velmi nepřehledná právní úprava
- ✗ **blanketní normy**
- ✗ odkazy a přímé použití norem EU
- ✗ rysy organizované kriminality
- ✗ mezinárodní prvek
- ✗ „pachatelé“ jsou firmy

} policejní orgány se musí vyrovnat s množstvím různých předpisů z oblasti práva správního

DELIKTY PROTI ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ V TRESTNÍM ZÁKONĚ

Do 30.1.1990 : nebylo zvláštní ustanovení

Od 1.2.1990 do 30.6.2002 :

§ 181a

§ 181b

Od 1.7.2002 – novela provedená zákonem č. 134/2002
Sb. :

§ 181a, 181b = obecné skutkové podstaty ve vztahu ke
všem složkám životního prostředí

§ 181c, 181d, 181e, 181f, 181g, 181h = delikty v užším
smyslu, privilegované skutkové podstaty

Od ledna 2009 (účinnost 1.1.2010) Hlava VIII. v trestním
zákoníku

ZMĚNY

K JEDNOTLIVÝM TRESTNÝM ČINŮM

Poškození a ohrožení životního prostředí

(1) Kdo **úmyslně** znečistí nebo jiným způsobem poškodí **půdu**, **vodu**, **ovzduší**, **les** nebo jinou **složku** životního prostředí tím, že poruší **zákony** o ochraně životního prostředí nebo jeho složek nebo **zákony** o ochraně a využívání **přírodních zdrojů** nebo **zákony** o **chemických** látkách nebo chemických přípravcích, na **zvláště chráněném území**, **v evropsky významné lokalitě**, **v ptačí oblasti** nebo **ve vodním zdroji**, u něhož je stanoven **ochranné pásmo**, nebo na **větším území mimo tyto lokality**, a tím ohrozí společenstva nebo populace **volně** žijících živočichů nebo planě rostoucích rostlin, nebo kdo úmyslně **takové** poškození životního prostředí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění,

bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 **opětovně**,
- b) spáchá-li takový čin jako **osoba, která má zvlášť uloženou povinnost chránit životní prostředí**,
- c) způsobí-li takovým činem trvalé nebo dlouhodobé **poškození životního prostředí**, nebo
- d) způsobí-li takovým činem poškození životního prostředí, **k jehož odstranění je třeba vynaložit náklady ve značném rozsahu**.

(3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1

- a) **poškození zvláště chráněného území, evropsky významné lokality, ptačí oblasti nebo vodního zdroje, u něhož je stanoven ochranné pásmo**, tak, že tím zanikne nebo je značně oslaben důvod pro zvláštní ochranu takového území, nebo
- b) **poškození životního prostředí, k jehož odstranění je třeba vynaložit náklady ve velkém rozsahu**.

Kdo

1. CO
UDĚLÁ

znečistí nebo jiným způsobem poškodí půdu, vodu, ovzduší, les nebo jinou složku životního prostředí

2. JAK TO
UDĚLÁ

tím, že

- poruší zákony o ochraně životního prostředí nebo jeho složek nebo
- zákony o ochraně a využívání přírodních zdrojů nebo
- zákony o chemických látkách nebo chemických přípravcích,

3. KDE
TO
UDĚLÁ

- na zvláště chráněném území,
- v evropsky významné lokalitě,
- v ptačí oblasti nebo
- ve vodním zdroji, u něhož je stanoveno ochranné pásmo, nebo
- na větším území mimo tyto lokality,

4.
NÁSLEDEK

a tím ohrozí společenstva nebo populace volně žijících živočichů nebo planě rostoucích rostlin

Poškození a ohrožení životního prostředí z nedbalosti

(1) Kdo z nedbalosti znečistí nebo jiným způsobem poškodí půdu, vodu, ovzduší, les nebo jinou složku životního prostředí tím, že poruší zákony o ochraně životního prostředí nebo jeho složek nebo zákony o ochraně a využívání přírodních zdrojů nebo zákony o chemických látkách nebo chemických přípravcích, na zvláště chráněném území, v evropsky významné lokalitě, v ptačí oblasti, ve vodním zdroji, u něhož je stanoveno ochranné pásmo, nebo na větším území mimo tyto lokality, a tím ohrozí společenstva nebo populace volně žijících živočichů nebo planě rostoucích rostlin, nebo

kdo z nedbalosti takové poškození životního prostředí zvýší anebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění,

bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona,
- b) způsobí-li takovým činem trvalé nebo dlouhodobé poškození životního prostředí, nebo
- c) způsobí-li takovým činem poškození životního prostředí, k jehož odstranění je třeba vynaložit náklady ve značném rozsahu.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1

- a) poškození zvláště chráněného území, evropsky významné lokality, ptačí oblasti nebo vodního zdroje, u něhož je stanoveno ochranné pásmo, tak, že tím zanikne nebo je značně oslaben důvod pro zvláštní ochranu takového území, nebo
- b) poškození životního prostředí, k jehož odstranění je třeba vynaložit náklady ve velkém rozsahu.

(1) Kdo, byť i z nedbalosti, těžbou lesních porostů nebo jinou činností provedenou v rozporu s jiným právním předpisem způsobí, byť i připojením k již existující holině, vznik holé seče nebo způsobí závažné poškození lesa na celkové větší ploše lesa nebo proředí lesní porost pod hranici zakmenění stanovené jiným právním předpisem na celkové větší ploše lesa, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 opětovně, nebo
- b) vznikne-li těžbou nebo jinou činností uvedenou v odstavci 1 holá seč nebo proředění na celkové značné ploše lesa.

§ 296

Společné ustanovení

(1) Větším územím podle § 293 a 294 se rozumí území o rozloze nejméně tři hektary a v případě povrchových vod ve vodních útvarech, s výjimkou vodních toků, nejméně jeden hektar vodní plochy a u vodního toku nejméně dva kilometry jeho délky; jednotlivá zasažená území a délky vodního toku se sčítají.

(2) Celkovou větší plochou lesa podle § 295 se rozumí plocha větší než jeden a půl hektaru a celkovou značnou plochou lesa se rozumí plocha větší než tři hektary.

Neoprávněné vypuštění znečišťujících látek

(1) Kdo v rozporu s mezinárodní smlouvou, byť i z hrubé nedbalosti, vypustí nebo, ač je k tomu povinen, nezabrání vypuštění ropné, jedovaté kapalné nebo jiné obdobné znečišťující látky z lodi nebo jiného námořního plavidla, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

- a) jako člen organizované skupiny, nebo
- b) opětovně.

(3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1

- a) těžkou újmu na zdraví,
- b) závažné a rozsáhlé poškození jakosti vody, živočišných nebo rostlinných druhů nebo jejich částí, nebo
- c) poškození životního prostředí, k jehož odstranění je třeba vynaložit náklady ve velkém rozsahu.

(4) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

Neoprávněné nakládání s odpady

(1) Kdo, byť i z nedbalosti, poruší jiný právní předpis upravující nakládání s odpady tím, že přepraví odpad přes hranice státu bez oznámení nebo souhlasu příslušného orgánu veřejné moci, anebo v takovém oznámení nebo žádosti o souhlas nebo v připojených podkladech uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

(2) Kdo, byť i z nedbalosti, v rozporu s jiným právním předpisem ukládá odpady nebo je odkládá, přepravuje nebo jinak s nimi nakládá, a tím způsobí poškození nebo ohrožení životního prostředí, k jehož odstranění je třeba vynaložit náklady ve značném rozsahu, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,
- b) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch, nebo
- c) spáchá-li takový čin opětovně.

(4) Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán,

- a) získá-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu, nebo
- b) týká-li se takový čin nebezpečného odpadu.

Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami

(1) Kdo v rozporu s jiným právním předpisem usmrtí, zničí, zpracovává, doveze, vyveze, proveze, přechovává, nabízí, zprostředkuje, sobě nebo jinému opatří jedince zvláště chráněného druhu živočicha nebo rostliny nebo exemplář chráněného druhu a spáchá takový čin na více než dvacetí pěti kusech živočichů, rostlin nebo exemplářů, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Stejně bude potrestán, kdo v rozporu s jiným právním předpisem usmrtí, zničí, zpracovává, doveze, vyveze, proveze, přechovává, nabízí, zprostředkuje, sobě nebo jinému opatří jedince kriticky ohroženého druhu živočicha nebo rostliny nebo exemplář druhu přímo ohroženého vyhubením nebo vyhynutím.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2

a) jako člen organizované skupiny, nebo

b) v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.

(4) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2

a) ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech, nebo

b) v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.

§ 300

Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami z nedbalosti

Kdo z nedbalosti poruší jiný právní předpis tím, že usmrtí, zničí, **opakovaně** doveze, vyveze nebo proveze, nebo sobě nebo jinému opatří jedince zvláště chráněného druhu živočicha nebo rostliny nebo exemplář chráněného druhu ve větším rozsahu než dvacetí pěti kusů nebo jedince kriticky ohroženého druhu živočicha nebo rostliny nebo exemplář druhu přímo ohroženého vyhubením nebo vyhynutím, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

§ 301

Odnímání nebo ničení živočichů a rostlin

Kdo, byť i z nedbalosti, poruší jiný právní předpis nebo rozhodnutí orgánu veřejné moci tím, že odnímá z přírody nebo ničí volně žijící živočichy nebo planě rostoucí rostliny v takovém množství, že tím ohrožuje místní populaci těchto živočichů nebo rostlin, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

§ 302 Týrání zvířat

(1) Kdo týrá zvíře

- a) zvlášť surovým nebo trýznivým způsobem, nebo
- b) surovým nebo trýznivým způsobem veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném,
bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán,

- a) byl-li za čin uvedený v odstavci 1 v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán, nebo
- b) způsobí-li týranému zvířeti takovým činem trvalé následky na zdraví nebo smrt.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na větším počtu zvířat.

§ 303

Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti

(1) Kdo z hrubé nedbalosti zanedbá potřebnou péči o zvíře, které vlastní nebo o něž je povinen se z jiného důvodu starat, a způsobí mu tím trvalé následky na zdraví nebo smrt, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Odnětím svobody až na dvě léta bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt nebo trvalé následky na zdraví většímu počtu zvířat.

Pytláctví

(1) Kdo neoprávněně uloví zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné nebo ukryje, na sebe nebo jiného převede nebo přechovává neoprávněně ulovenou zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let, peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,
- b) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného větší prospěch,
- c) spáchá-li takový čin jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost chránit životní prostředí,
- d) spáchá-li takový čin zvlášť zavrženíhodným způsobem, hromadně účinným způsobem nebo v době hájení, nebo
- e) byl-li za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.

Neoprávněná výroba, držení a jiné nakládání s léčivy a jinými látkami ovlivňujícími užitek hospodářských zvířat

(1) Kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabízí, zprostředkuje, prodá nebo jinak opatří nebo přechovává látku s thyreostatickými, gestagenními, androgenními, estrogenními nebo jinými hormonálními účinky, beta-agonisty nebo jinou látku určenou ke stimulaci užitečnosti hospodářských zvířat nebo přípravek obsahující takovou látku, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Stejně bude potrestán, kdo v rozporu s jiným právním předpisem používá léčiva za účelem zvýšení užitečnosti hospodářských zvířat nebo je za tím účelem vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabízí, zprostředkuje, prodá nebo jinak opatří nebo přechovává.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až na tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2

a) jako člen organizované skupiny,

b) opětovně,

c) v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch, nebo

d) ve značném rozsahu.

(4) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2

a) jako člen organizované skupiny působící ve více státech,

b) v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu, nebo

c) ve velkém rozsahu.

§ 306

Šíření nakažlivé nemoci zvířat

(1) Kdo, byť i z nedbalosti, způsobí nebo zvýší nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé nemoci zvířat v zájmových chovech, hospodářských zvířat nebo volně žijících zvířat, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 rozšíření takové nemoci.

§ 307

Šíření nakažlivé nemoci a škůdce užitkových rostlin

(1) Kdo, byť i z nedbalosti, způsobí nebo zvýší nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé nemoci nebo škůdce užitkových rostlin, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 rozšíření takové nemoci nebo takového škůdce.

§ 308

Společné ustanovení

Vláda nařízením stanoví, které nemoci zvířat a rostlin se považují za nakažlivé ve smyslu § 306 a 307 a na které škůdce se vztahuje ustanovení § 307.

Nařízení vlády č. 453/2009 sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za nakažlivé lidské nemoci, nakažlivé nemoci zvířat, nakažlivé nemoci rostlin a škůdce užitkových rostlin.

Nařízení vlády č. 467/2009 sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů .

DĚKUJI ZA POZORNOST !

NASHLEDANOU !!

NASHLEDANOU !!

JUDr. Pavel Hájek